

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

Dubium I. An publica illa auctoritas fidei magistra & iudex controuersiarum
fidei, resideat siue in toto cœtu fidelium; siue penes Magistratum
sæcularem; an potius penes Ecclesiæ Præsules & Episcopos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

QVÆSTIO IV.

De Summo Pontifice, & Concilijs.

Ad S. Thomæ 2. 2. q. 1. a. 9. & 10.

Absoluetur hæc questio octo dubitationibus. I. An publica illa auctoritas fidei magistra, & iudex controuersiarum fidei, resideat siue in toto cœtu fidelium; siue penes Magistratum secularem; an potius penes Ecclesie Præsules & Episcopos. II. An omnes Episcopi inter se quoad potestatem regendi Ecclesiam sint pares; an potius tum inter ipsos Apostolos vnus ceteris potestate & auctoritate præstiterit Petrus; tum pari ratione etiamnum in Ecclesia vnus aliquis existat Petri Successor, ceteris omnibus Episcopis superior. III. An Successor ille Petri; & omnium Episcoporum, adeoque totius Ecclesie caput, & iudex controuersiarum fidei, sit Pontifex Romanus. IV. An Romanus Pontifex iure diuino sit caput Ecclesie; & an sit de fide, hunc numero Pontificem esse vere Pontificem, & totius Ecclesie caput, & an ea potestate aliquando possit excidere. V. An Pontifex aliquando ab ea potestate exciderit, & degenerarit in Antichristum. VI. An & qua ratione Pontificis definitio sit infallibilis; etiam cum extra Concilium generale aliquid circa fidem definit; & unde constet, eum publica auctoritate aliquid definire. VII. Vtrum Summi Pontificis auctoritas sit etiam infallibilis in decretis morum; ac speciatim in approbatione Religionum, & canonizatione Sanctorum. VIII. Quenam sit auctoritas Conciliorum; & vtrum Concilium generale sit supra Pontificem.

DVBIUM I.

An publica illa auctoritas fidei magistra, & iudex controuersiarum fidei, resideat siue in toto cœtu fidelium, siue penes Magistratum secularem; an potius penes Ecclesie Præsules & Episcopos.

Ad S. Thomæ 2. 2. q. 1. a. 9. & 10.

Probauimus dubio præcedenti, veram Christi Ecclesiam, adeoque nostram Catholicam Ecclesiam, quam solam veram esse Ecclesiam ostendimus, esse publicum illum iudicem controuersiarum religionis, cuius est & fidem, fideique; symbolum proponere; & scripturam sacram explicare; & fidei controuersias infallibili auctoritate definire; intelligendo per Ecclesiam generatim eum, vel eos, cuius, aut quorum est supræma auctoritate regere Ecclesiam, abstrahendo interim, quis, aut quinam in particulari sint illi; an videlicet sit vnuerfus populus fidelis, ita vt Ecclesie regimen sit democraticum; an vero sint principes politici, ita vt Ecclesie regimen sit Oligarchicum; an potius sint Episcopi & Præsules Ecclesie; idque vel sine aliquo supræmo capite, ita vt Ecclesie regimen sit mere aristocraticum, vel potius sub vno aliquo supræmo Capite visibili Ecclesie, & Episcoporum Episcopo; ita vt Ecclesie visibile regimen, absolute loquendo, sit monarchicum; quamuis ex aristocratia mixtum. Quod proinde hæcenus declaratum non est, superest, vt hac questione explicemus; vt ita particularim constet, quenam sit illa supræma auctoritas, cuius est fidem proponere, & controuersias

fidei iudicare ac definire. Et quod ad præsentem dubitationem attinet, sequentes assertiones breuiter statuimus.

ASSERTIO I. Suprema illa auctoritas regendi Ecclesiam, fideique proponendi & explicandi, ac fidei controuersias definiendi, non est immediate in ipsa tota communitate, seu congregatione fidelium. Hæc assertio videtur esse contra Illyricum centuria 1. lib. 2. cap. 7. & in lib. de Episcoporum elect. & contra Musculum in locis communibus, & alios primos Lutheranos, qui vt dicit Stapletonus in relect. principiorum fidei, controu. 2. q. 1. iudicium in causa fidei & discipline conseruanda, ad totam congregationem fidelium spectare volebant. Quos ex parte secuti sunt auctores Concordie Lutherane, cui, tanquam iudices scilicet causarum fidei, subscripserunt non tantum pastores & superintendentes, sed etiam ceteri predicantes & ministri omnes, vt & Hypodidascali ac Ludimoderatores. Est vero assertio de fide certa, & apud Catholicos indubitata.

Probatum assertio his argumentis, I. Nusquam in scriptura, aut apud SS. Patres legitur, Christum commississe hanc potestatem plebi, seu priuatis

quibus-

quibusque fidelibus; sed solum Petro & Apostolis, vocando simul hos Pastores, illas veto oves, & gregem. Matthæi 10. 16. & 28. Marcii 3. & 16. Lucæ 6. & Ioannis 20. & 21. Act. 1.

II. Inauditum est in Ecclesia, ut publicum fidei iudicium, adeoque definitio controuersarum religionis, vnquam vel ad plebem deferretur, vel ab ea vsurparetur; vel ut à populo Ecclesiasticæ leges ferrentur; vel ut ab Episcopis ad populum appellaretur; vel ut à plebe Episcopi legitime punirentur vel deponerentur.

4 III. Etiam spectando solam rationem naturalem, impossibile est, iuxta legem Dei ordinariam, ut hoc iudicium immediate exerceatur ab ipsa congregatione fidelium. Nam si in tota communitate fidelium ea potestas iudicandi residet, tunc vel ad controuersiam aliquam definendam necesse erit conuenire & consentire fideles omnes; vel certe standum erit iudicio siue maioris, siue etiam minoris partis totius populi fidelis: sed nihil horum dici potest: Ergo &c. Non primum; quia nec factum est vnquam, nec fieri villo modo potest Ecclesiâ nunc per vniuersum orbem diffusa, ut fideles omnes ad sententiam de re controuersâ fidei ferendam conueniant; multo minus fieri potest, si ad eos iudicandi libera potestas deferatur, ut iudicijs omnes consentiant; si quidem facilius plane est, coalescere ignem & aquam; quam in re dubia & controuersâ, vulgi animos & sententias.

Neque secundum dici potest. Tum quia nihil obstat, in re dubia & controuersâ fidei, alio iudice maioris auctoritatis secluso, maiorem partem populi fidelis errare; imò id re ipsâ fieri admodum pronum & procliuè est, quia plures in plebe solent esse indocti & mali qui nec scripturam legere quidem possunt, multo minus intelligere, quam docti & boni, præsertim apud Sectarios, ut dictum quæst. præced. dub. 4. Tum quia si in rebus fidei, iudicio plurium priuatorum, ex fideli populo standum est, euidenter sequitur, Lutherum, Zuinglium, Caluinum, aliosque hæresarchas olim legitime fuisse condemnatos. Constat enim, tempore Lutheri, Caluini &c. antequam se illi pertinaciter ab Ecclesia Catholica per hæresim separarent, maiorem partem Christianæ Ecclesiæ doctrinam dogmatibus Lutheri & Caluini plane contrariam, & corde amplectam, & ore professam fuisse.

5 Neque tertium dici potest; nam si iudicio maioris partis ex ipso fideli populo in rebus fidei dubijs standum non est, multo minus standum est iudicio partis minoris: quia per se loquendo, minus probabile & infallibile est, quod à paucis, quam quod à multis asseritur.

6 IV. Apostoli, Episcopi, & Presbyteri, qui in doctrina fidei & morum ab initio Ecclesiæ omnibus sæculis immediate rexerunt Ecclesiam, non acceperunt suam potestatem à populo; sed illi quidem à Christo, ut constat ex citatis Scripturæ locis; hi autem ab Apostolis, iuxta Titi 1. v. 5. *Huius rei gratia, reliqui te Cretæ, ut ea, quæ desunt, corrigas; & constituas per ciuitates Presbyteros; sicut & ego constitui tibi.* Signum est ergo, penes

ipsam plebem non residere supremam illam auctoritatem regendi Ecclesiam.

7 Quod deniq; confirmatur hoc discursu. Cum enim aduersarij dicunt, totius populi fidelis esse, decidere controuersias fidei, vel intelligunt per eam congregationem determinate suæ Ecclesiæ communitatem, vel Catholicæ Ecclesiæ, aut alterius cuiuspiam; vel totam simul omnium Ecclesiarum congregationem. Non primum; non solum quia nulla est maior ratio, quare ipsorum synagoga potius sit iudex, quam vetus Ecclesia Catholica, aut alia quauis Ecclesia; sed etiam quia prorsus iniquum est, eam congregationem, quæ sese per dissidium ab alia longe antiquiore, se iunxit, quæque cum nullo antiquitatis seu possessionis iure gaudeat, pars litigans est, in propria, eaque ipsâ dissidij causa, iudicandi publicam auctoritatem sibi arrogare, velle.

Neque secundum admittent Lutherani; quia tunc manifeste causa cecidissent, ut dictum: neque enim Catholici, aut Calvinistæ contra se, pro ipsis, sententiam ferent. Neq; tertium, quia etiam tunc à maiori parte iudicium victi pronuntiantur. Centuplo enim plures sunt Catholici, quam vel Lutherani, vel Calvinistæ, aut Anabaptistæ &c. quorum omnium iudicio Lutherani nunc re ipsâ condemnantur. Ex quo rursum sequitur, populum Christianum in rebus fidei iudicem non esse, aut Sectarios iam legitime condemnatos esse.

8 Quod si dicant, non semper & absolute iudicio maioris partis, ex tota communitate, standum esse, sed meliori & veriori; non minus à vero aberrant. Nam hac ratione eo iudicio nunquã finietur controuersia. Quis enim hoc ipsum decerneret, quamnam videlicet sententia partium, communitatis sit verior & melior? Anne satis erit, si hoc decernant solum ij, qui se profitentur meliorem tueri sententiam; an id potius iudicio reliquæ maioris partis diiudicandum est; vel utrũ hoc potius ad aliquem vel alios pastores & Doctores decernendum spectabit? Sed primum dici non potest; tum quia ita pars litigans, etiam nullo præscriptionis iure sulsa, erit iudex. Tum quia cum singulæ partes profiteantur, suam sententiam esse veriolem ac meliorem, nulla est causa, cur vnus potius, quam alterius partis sententiæ & iudicio standum sit. Neque secundum dici potest; quando ipsi met aduersarij volunt, in hoc casu non esse standum iudicio maioris partis. Si tertium asseritur, tum hoc ipso sequitur, populum non esse iudicem, sed consiliariorum tantum locum tenere, quorum sententia, ab alijs, nempe Ecclesiæ Præsulibus, diiudicanda sit: neque dubium esse potest, absque ea consultatione populi, rem totam multo facilius & ordinatius transigi posse. Quocunque ergo se vertant Sectarij, non possunt ij villo modo prudenter & rationabiliter res fidei iudicio communitatis decisiuo diiudicandas committere. Secus est, si loquamur de priuato iudicio approbationis; vel in re dubia, & necdum satis definita & propofita seu comperta, de iudicio discretionis;

illud enim ab omnibus necessario adhibendum est; hoc in re dubia recte adhibetur, exemplo Berœensium Act. 17. v. 11.

10 Nec obstat primo, quod Ecclesia vniuersa in credendo errare non potest; ex quo sequi videtur, nec in definiendo, seu publico iudicio ferendo, errare posse. Negatur enim consequentia: quia ut in definiendo non erraret, necesse foret, maiorem partem in iudicio ferendo non errare; quandoquidem in omnium congregationum deliberationibus, statum iudicio maioris partis; cum tamen ad infallibilitatem Ecclesie in credendo satis sit, non totam simul Ecclesiam in credendo errare, vt superius dictum.

11 Nec obstat secundo, quod tota communitas Ecclesie legitur elegisse Matthiam Act. 1. & 6. Primo enim ab eligendi potestate, ad potestatem iudicandi & regendi, nulla est consequentia; quando olim nonnunquam penes milites, & nunc penes Electores est potestas eligendi Imperatorem; cum tamen nec hi, nec illi, supremam habeant potestatem iudicandi in imperio. Deinde nunquam populus vel Matthiam vel Diaconos, aut vltos Ecclesie ministros ita absolute legit vt eis ipsis conferret potestatem spiritualis ministerij; sed tandem nominauit illos, & vt dicitur citat. capit. 6. Act. Statuerunt ante conspectum Apostolorum, ab ipsis postea ordinandos, & potestatem spiritualem accepturos. Quod etiam docet Cyprianus libro 3. epist. 9. Apostolos, inquit, Dominus elegit; Diaconos Apostoli sibi constituerunt.

12 Nec obstat tertio, quod & Cyprianus in omnibus fere negotijs populum iudicem adhibebat, vt constat ex libro 3. epist. 14. & quod Ambrosius epist. 32. agens de iudicio fidei ait: Ille populus iudicat, Et rursus. Ausertus vestrum refugit examen. Nam Cyprianus id fecit sponte sua, non vlti iure obstrictus; neque ita populo iudicium permisit, quin sibi reseruaret de ipsa populi sententia iudicandi auctoritatem; præsertim quia alias dicendum foret, quamlibet particularem communitatem, in vnoquoque Episcopatu supremum fidei iudicem esse; quod est absurdissimum, & nemini in mentem venire potest. Ambrosius autem loquitur de iudicio priuato & discretiuo; non publico & decisiuo; quod per se obligandi auctoritatem haberet.

13 ASSERTIO II. Auctoritas illa fidei magistra, & iudex controuersiarum religionis, non refidet etiam penes Principes seu Magistratum politicum. Hæc assertio est contra Brentium in prolegomenis aduersus Petrum Sotum; qui Principes sæculares facit rectores & iudices rerum Ecclesiasticarum; idque ipsum etiam olim Henricus VIII, Angliæ Rex, cum à fide Catholica defecisset; & moderni protestantes Calvinistæ, in Anglia, mordicus tenent, & acriter propugnant: sed est assertio de fide certa, & apud Catholicos extra controuersiam.

14 Probatur sequentibus argumentis. I. In scriptura nusquam legitur huiusmodi potestas à Deo concessa Principibus sæcularibus; quales quidem initio in Ecclesia nulli erant: sed Apostolis, eorumque

Successoribus Episcopis & Prælati Ecclesie, vt inferius patebit.

II. In veteri testamento, quod fuit umbra & figura noui testamenti, ex diuina institutione semper cura & regimen spirituale eius Ecclesie deferebatur Sacerdotibus & Pontificibus; nõ autem sæcularibus Iudicibus vel Regibus, Deuteronomij 17. 2. Paralipomenon 19 & 26. vbi etiam Ozias propterea lepra percussus est, quod contra legem, & Sacerdotis inhibitionem, adolere incensum ausus esset.

15 III. Idem probat vsus & historia veteris Ecclesie; vbi quidem in causis spiritualibus, Episcopus & Ecclesie Prælatos de Principibus politicis, rite iudicasse legimus; sed non contra. De qua re nobis hoc loco sufficiat, vnus optimi maximi Imperatoris Constantini Magni apertam professionem & protestationem referre. Ita enim de illo scribit Rufinus libro 10. hist. capit. 2. sed & in eo concilio, (Nicæno) admirabile factum Principis non reticendum. Etenim cum ex omnibus pene locis Episcopi conuissent, & vt fieri solet diuersis ex causis inter se quædam iurgia detulissent, interpellabatur frequenter à singulis: offerrebat libellos, culpe proferrebantur, & magis adhuc, quam ad id, pro quo conuentum fuerat, animos dabant. At illo videns, quod per huiusmodi iurgia causa summi negotij frustraretur, diem certum statuit, quo vnusquisque Episcoporum, siquid querimonie habere videretur, deferret. Et cum resedisset suscipit à singulis libellos, quos simul omnes in sinu suo continens, nec in eis, quid contineretur, aperiens, ait ad Episcopos: Dem vos constituit Sacerdotes, & potestatem vobis dedit, de nobis quoque iudicandi; & ideo nos à vobis recte iudicamur. Vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Propter quod Dei solius inter vos, exspectate iudicium, & vestra (priuata) iurgia quæcumque sunt, ad illud diuinum referuentur examen. Vos etenim nobis à Deo dati estis dii, & conueniens non est, vt homo iudicet deos; sed ille solus, de quo scriptum est, Dem stetit in Synagoga Deorum: in medio autem Deus discernit. Et ideo his omnis illa que ad fidem Dei pertinent absque vlla animarum contentione distinguite. Cum hæc dixisset, omnes simul querimoniarum libellos iussit exuri, ne inuotesceret vlli hominis simulatio sacerdotum. Ita Magnus Constantinus. Omitto alia particularia exempla apud Bellarminum controuers. 4. l. 1. c. 20. Plura argum. 7.

17 IV. In Synodo Marisconensi canone 9. Mileuitano Can. 19. & Toletano III. Can. 13. grauissime puniuntur Clerici, qui causam Ecclesie ad iudicem sæcularē deferunt; quod proinde Catholici aut nunquam fecerunt, aut iure non fecerunt. Hæreticis autem hoc antiquum fuit, vt à Concilijs legitime condemnati ad Imperatores appellarent. Ita in propria causa Palladius Arianus, in Concilio Aquileiensi iam ante condemnatus, ad sæculares magistratus appellauit; verum ob hanc ipsam causam ab Ambrosio indignus Sacerdotio iudicatus fuit, apud Baronium tom. 6. circa Annum Domini 381. Ita etiam in causa Cæciliani appellarunt, non Catholici, vt fingunt Sectarij, sed Donatistæ hæretici ad Constantinum Imperatorem, ægre quidem, vt est apud Optatum lib. 1. contra Parmenianum, sed tamen necessitate quadam adductum ad causæ

cognitionem suscipiendam, & ut Augustinus epist. 162. ait à Sanctis Antifistibus veniam postea petiturum.

18 Quod constat ex eiusdem Constantini epistola quam refert Baronius. Anno Christi 313. Meum, inquit, iudicium postulant, qui ipse iudicium CHRISTI expecto. Dico enim, ut se veritas habet, Sacerdotum iudicium ita debet haberi, ac si ipse Dominus residens iudicet. Nihil enim licet his aliud sentire, vel aliud indicare, nisi quod CHRISTI magisterio sunt edocti. Quid igitur sentiunt maligni homines, officia (ut vere dixit) diaboli? Perquirunt secularia, relinquentes caelestia. O rabida furoris audacia. Sicut in causis gentium fieri solet, appellationem interposuerunt. Equidem gentes minora interdum iudicia refugientes, ubi iustitia deprehendi potest, magis ad maiora iudicia, auctoritate interposita ad appellationem se conferre sunt solita. Quid hi detractores legis, qui renuentes caeleste iudicium, meum putauerunt postulandum? sic sentire de Christo Salvatore? Ecce iam proditores, sine ulla acriori disquisitione, ipsi per semet prodiderunt facinora sua. Vbi vides, quid pius Imperator de iudicio Episcoporum, ac simul de appellatione ab ipsidem ad suum Tribunal senserit.

19 V. Reges ab Episcopis inunguntur, docentur, ligantur, soluantur, benedicuntur: sine contradictione autem, inquit Apostolus Hebraeor. 7. vers. 7. quod minus est, à meliore benedicuntur. Neque Reges contra aut Episcopum vel Sacerdotem, aut vllum etiam alium Laicum soluere, aut ligare in foro conscientiae; nec alia officia Sacerdotalia obire possunt aut solent, ut ex dictis patet: Ergo Reges non sunt supra Episcopos, in causis Ecclesiasticis; neque adeo etiam sunt supremi Iudices in rebus fidei.

20 VI. Apud eos censenda est esse auctoritas illa infallibilis magistra fidei, penes quos ab initio Ecclesiae Christianae fuisse legitur: sed tunc non fuit penes Principes saeculares, quales in Ecclesia primitiua necdum vlli fuerunt; sed in primis penes CHRISTVM Dominum, qui professus est, regnum suum non esse de hoc mundo; deinde penes Apostolos, & Episcopos quos posuit Deus regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, Act. 20. v. 28. itemque penes Pastores & Doctores, quos dedit Deus, ne circumferamur omni veteri doctrina, Ephes. 4. Ergo etiamnum apud istos, non penes Principes saeculares ea potestas residet.

21 VII. Idem tradunt SS. Patres; qui ob eandem causam passim Episcopos praefereunt Imperatoribus & Regibus; Ignatius epist. 7. ad Smyrneses, Nazianzenus oratione ad ciues timore percussos, Chrysostomus libro 3. de sacerdotio & homil. 4. in caput 6. Isaiae, & homil. 83. in Matthaeum, Ambrosius lib. de dignitate Sacerdotali c. 2. Augustinus in psalm. 98. Gelasius Epist. ad Anastasium, Gregorius l. 14. moral. & l. 4. Epist. 31. ad Mauritium, Nicolaus epist. ad Michaelem Imperatorem.

Optime etiam Ambrosius in concione ad populum, contra Auxentium: *quid honorificentissimus,*

inquit, quam ut Imperator Ecclesiae filius esse dicatur? Quod cum dicitur, sine peccato dicitur, cum gratia dicitur. Imperator enim bonus intra Ecclesiam, non supra Ecclesiam est. Bonus enim Imperator quærit auxilium Ecclesiae, non refutat. Hæc ut similiter dicimus, ita constanter exponimus. Sed incendia aliqui, gladium, & deportationem minantur. Didicimus Christi seruuuli non timere. Non timentibus nunquam est grauis terror. Et in libello ad Valentinianum Imperatorem: Quando, inquit, audisti, Clementissime Imperator, in causa fidei laicos de Episcopo iudicasse? Et inferius: Quis est, inquit, qui abnuat, in causa fidei, in causa inquam fidei, Episcopos solvere de Imperatoribus Christianis, non Imperatores, de Episcopis iudicare? Ita Ambrosius. De qua re plura Baronius Anno Christi 386. Atque hæc omnia hactenus argumenta ex auctoritate desumpta sunt. Quibus

22 IIX. Accedit naturalis ratio. Nam si Reges & Principes sunt legitimi iudices in rebus fidei, tunc vel singuli Reges & Principes habent supremam & infallibilem auctoritatem in suis regnis & Prouincijs; vel non. Non primum; quia euidenter est, Reges & Principes diuersarum Prouinciarum contrarias de rebus fidei sententias sectari; ex quo necessario sequitur, auctoritatem eorum iudicandi in reb⁹ fidei non esse infallibilem. Si secundum dicitur, tum hoc ipso fatendum est, penes Principes non esse auctoritatem illam supremam iudicariam in causis Religionis; vtpote quam necessario, non minus quam ipsam fidem, esse debere infallibilem dictum est quæstione præcedenti dub. 1.

Et confirmatur. Nam si Rex aliquis infallibiliter suo regno veram fidei doctrinam proponere potest, consequens est, eum hoc ipso etiam infallibiliter & sine errore doctrinas aliorum regnorum contrarias posse damnare: sed hoc consequens plane est falsum; quia in alijs regnis, ut supponitur, sunt itidem proprii & legitimi Reges: qui proinde non minori auctoritate & infallibilitate propriam de fide sententiam stabilire, oppositamque damnare possunt; Aut ergo fatendum, neutros ex his Regibus infallibilem habere iudicandi auctoritatem, adeoque non esse veros & idoneos controuersiarum fidei iudices; aut fatendum, duas contrarias de fide sententias infallibili auctoritate sancitas, adeoque veras esse: quod tamen euidenter est falsum, & contra prima principia naturalis rationis. Plura apud Bellarminum controuers. l. 1. c. 10. & controuers. 3. lib. 1. cap. 20. & controu. 4. l. 1. cap. 20. Nicolaum Sanderum de clauē Dauid toto libro quinto, Stapletonum de princip. fid. cont. 2. l. 5. c. 18. & in Relet. de eodem argum. contro. 2. q. 5. a. 1.

23 Caterum contra eandem assertionem obijciuntur primo exempla quædam veteris testamenti; ut quod Moyses, Iosue, Dauid, Salomon, Ezechias, Iosias, etiam in rebus spiritualibus sese nonnunquam iudices, præstiterunt. Responderetur, cum de lege generali & expressa cõstet, parum laborandum esse de exemplis quibusdã particularibus; quæ si proba sunt, aut à lege non deficiunt, aut peculiari dispensatione DEI

dicuntur

oriuntur. Certe exemplum Moÿsis ad propo-
situm nihil spectat; vt qui non tantum Dux popu-
li, sed etiam Sacerdos fuit, vt constat ex psalmo
68. v. 6. *Moyses & Aaron in Sacerdotibus eius.* Iosue
causas spirituales nunquam decedit. Dauid etsi
quædam vt Propheta, singulari Dei inspiratio-
ne, præter communem legem fecerit, tamen
alias ad communem legem se obstrictum profi-
tetur. Reduxit ille quidem arcam Domini, sed
percusso Oza 1. Paralipomenon 13. ipse postea
c. 15. rem omnem commisit Sacerdotibus. *Pos,*
inquit, *qui estis Principes familiarum leuiticarum,*
afferte arcam Domini, &c. ne vt in principio, quia non
eratis presentes, percussus nos Dominus, ita & nunc fi-
at, illicitum quid nobis agentibus: Denique nulla
24 controuersia fidei in veteri testamento regia au-
thoritate rite fuit decisa: in causis autem disci-
plinam morum spectantibus, licet subinde quidam
Reges iudicium suum interposuisse inueniantur,
non est tamen existimandum, vbi de causis reli-
gionis ageretur, eos sua autoritate ac pro impe-
rio fecisse, sed potius autoritate & instinctu Sa-
cerdotum; neq; tam quid iuris esset pronuntiasse
ac constituisse, quam pronuntiatam legis ac Sa-
cerdotum sententiam tutos ac exequutos fuisse:
vti pariter etiam in Ecclesia fecerunt pij Impe-
ratores, Constantinus, Theodosius, Marrianus;
vt patet ex lege, *Cum Tos populos,* Codice de Summa
Trinitate & fide Catholica, & ex toto titulo de
hæreticis. Sane Iosaphat pijssimus Rex aperte
munia Regis à Sacerdotum potestate distinxit 2.
Paralipom. 19.

25 Secundo obijciuntur quædam exempla etiam
Christianorum Imperatorum; qui leguntur non-
nunquam Concilia conuocasse, Concilijs præse-
disse; imo ad Carolum Magnum aperte constat,
approbationem & vltimam quasi sententiam in
Concilio Aretalensi, Cabilonensi, & Moguntino,
ab ipsismet Concilij Patribus fuisse delatam. De-
niq; Imperatores etiam optimi multas leges cir-
ca fidem & ecclesiasticam disciplinam sanxerunt,
vt apparet in Codice lib. 1. tit. 17. ac speciatim de
Iustiniano constat ex Constitutionibus nouellis
constit. 3. 5. 6. 57. 58.

26 Respondeo, quod ad Concilia attinet, Impe-
ratorum Christianorum auspicijs quidem, horta-
tu, & petitione Concilia vniuersalia conuocata
fuisse; sed nunquam tamè absq; autoritate Summi
Pontificis, ad quem id proprie pertinebat. Te-
statur id in Concilio Chalcedonensi actione 1.
Lucentius Apostolicæ sedis Vicarius: *Dioscorus,*
inquit, *synodum ausus est facere sine autoritate sedis*
Apostolicæ; quod rite nunquam factum est, nec fieri li-
cuit. Idem testatur Damasus Papa epist. ad Epi-
scopos Illyrici, apud Theodoretum lib. 2. cap. 2.
Idem confirmat Socrates lib. 2. cap. 13.

Denique idem testatur Valentinianus Impe-
rator apud Sozomenum circa Annum Domini
364. à quo cum Episcopi Hellepontii. & Bithy-
niæ facultatem peterent, congregandi synodum,
respondit, *sibi qui vnus è laicorum numero esset, nō licere*
se eiusmodi negotijs interponere; & ideo Sacerdotes ac
Episcopi, quibus hæc curæ sunt, seorsū per se, v-
bicunq; ipsis libitum fuerit, in vauconueniant.

Tom. III.

Eundem imitata est Pulcheria Imperatoris
Martiani coniunx, quæ literis ad Leonem Pon-
tificem humiliter scriptis (quæ extant tomo 1.
Conciliorum ante Concilium Chalcedonense)
petiuit, vt eius auctoritate Concilium con-
uocaretur, vt notauit Baronius Anno Domini
450.

27 Similia habet Anno 449. tom. 6. Annalium
de Concilio Ephesino. Et tomo 2. ex Eusebio, in
vita Constantini lib. 5. cap. 13. munus Impera-
toris Catholici in Conciliorum celebratione de-
scribens ait, ipsius esse, quid in Concilio dicatur
attente audire, studere paci, fauere veritati, &
fouere concordiam, tumultus reprimere, erran-
tes ad fidei veritatem reuocare; non autem suf-
fragium ferre, vel causam sententiæ definire, vel
de rebus Concilij, inconsultis Patribus, leges
ferre.

28 Tantum abest, vt vllus Catholicus Imperator,
Princeps, aut Magistratus ita cum auctoritate
Concilij præfederit, vt tanquam supremam iu-
dex vltimam ipse ac definitiuam sententiam, in
causis fidei, aut disciplinæ Ecclesiasticæ ferret:
Sed ita quidem nonnunquam Concilijs interfu-
erunt, vt hæreticos presentes sua auctoritate,
quoad opus esset, compescerent, simulque testes
essent, eos in Concilio legitime cōuictos & dam-
natos esse. Quo sensu etiam in synodo, contra
Donatistas congregata, *coenitor* dicitur Marcelli-
nus laicus ab Augustino in Breuiculo Collatio-
nis. Eadem ratione Augustinus disputauit olim
cum Palsentio Ariano, arbitro Laurentio, vt
patet ex epistola Augustini 174. & 178.

29 Illud de Carolo Magno extraordinarium fuit,
neque ex iuris præscripto, sed spontanea Episco-
porum submissione accidit; ob insignem Caroli
pietatem & meritum copiam, cum præclara si-
mul eruditione, ex Alcuini schola hausta, con-
iunctam. Neque tamen existimandum est, Con-
cilia illa vltimam sententiam definitiuam Carolo
permisisse, sed approbatiuam, vel vt summum di-
cretorium tantum, quæ neque nouam Concilij
auctoritatem adderet, neque alios per se obliga-
ret; nisi quantum ad politicas causas, quæ in Con-
cilio illo Moguntino simul etiam tractatæ fue-
runt.

30 Constitutiones Iustiniani, aliorumue Christi-
anorum Imperatorum, de rebus Ecclesiasticis,
quatenus quidè iustæ sunt & legitimæ, non sunt
leges aut sanctiones Ecclesiasticæ noui quidpiam
ordinantes, præscribentes, aut definientes circa
fidem disciplinamue ecclesiasticam; sed sunt me-
re executiones Canonum, iam ante in Concilij
legitime constitutorum; spectantes ad conser-
uationem & certiozem eorundem obseruationem,
vt colligitur ex eiusdem Iustiniani verbis Con-
stit. 42. & actione 1. quintæ Synodi: *Hæc decreui-*
mus, SS. Patrum Canones sequuti. Hæc sententiam vni-
sequentes SS. Patrum dogmata. Qualia etiam habet
constitutio 6. & constitutio 133.

31 Dixi tamen, *quatenus iustæ sunt;* quia negari
non potest, Iustinianum nonnulla etiam liberius,
præter ius fasque sanxisse, vt inter alios notauit
etiā Azor tom. 1. l. 5. c. 20. §. *Item leges.* In qua re

K 2

quan-

quantū & sibi ipsi. & toti Imperio nocuerit, non obscure ostendit Baronius Anno Christi 528. & Anno 549. vbi breuiter ait, cum, dum dogmatibus Ecclesiasticis persecutandis, plusquam decet Imperatorem, curiose vacaret, vniuersum pessundidisse imperium: præsertim quando ipse omnium litterarum rudis, & quod dici solet anaphabeticus, simul etiam Triboniani Ethnici hominis operâ, in faciendis legibus, vteretur.

Nisi quis malit credere Baronij coniecturæ, cit. Anno 528 omnes Ecclesiasticas Iustiniani constitutiones fuisse Epiphaniij Episcopi Constantinopolitani, eiusdemque successoris Mennæ: quas ipsi libentius edi voluerint nomine Imperatoris, vt validioris essent obseruantia; quarum etiam pleræque deinceps ipso vsu fuerint comprobatae. Quæ enim iusta reatq; nouit sancta Ecclesia, etiam si eorum non Christianus Princeps, sed Diocletianus, aut quiuis alius persecutor Ecclesiæ fuerit promulgata, minime respicere consuevit; sed ea suis legibus & decretis comprobare; nisi cum aliquid aduersus sacras leges, & bonos mores ab eis præsumptum est, vt recte ibidem notauit Baronius. Alias iniquis secularium Principum legibus, circa personas & causas Ecclesiasticas sanctis, comuni iure derogatum esse, patet ex causa 11. q. 1. & capit. *Non minus*, de immunitate Ecclesiæ, & capit. *Quamquam* de censibus in 6.

32

ASSERTIO III. Suprema auctoritas iudicialis, in causis fidei & Religionis, & olim post Christi ascensionem, fuit penes Apostolos: & nunc est penes Ecclesiæ Præpositos & Episcopos, tanquam legitimos Apostolorum successores. Ita Catholici omnes; & est de fide certum. Probatur primo ex ipsa Christi institutione, quatenus ex scriptura sacra innotescit: in qua Christus Apostolos eorumque successores constituit Ecclesiæ Rectores Lucæ 10. v. 16. *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Matthæi 18. v. 18. *Amen dico vobis, quacumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in caelo; & quacumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo.* Et Matth. 28. v. 19. *Euntes docete omnes gentes.* Ioannis 20. v. 21. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos;* cū simili scilicet, non æquali potestate gubernandi & regendi Ecclesiam.

Et apertissime Act. 20. v. 28. ait Apostolus: *Attendite vobis & uniuerso gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo.* Et Ephel. 2. v. 20. *Super adificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum.* Ephel. 4. v. 11. *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Euangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in adificatione corporis Christi: donec occurrant omnes in unitatem fidei & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi: ut iam non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrine, in nequitia hominum, in astuta, ad circumuentionem erroris.* Vbi videmus, à Christo Pastores & Doctores in Ecclesia vsq; ad finem mundi constitutos, quorum doctrina & auctoritate, pulsus erroribus, fides illibata conseruaretur. Cuiusmodi est locus 1. Cor. 12. vers. 28. *Posuit Deus in Ecclesia*

primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores &c.

Idem secundo probatur ex figura veteris testamenti, vbi itidem iudicium in causis spiritualibus ad Sacerdotes pertinebat, vt constat Deuteronom. 17. v. 8. *Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse perspexeris, inter sanguinem & sanguinem, causam & causam lepram & lepram (omnia nimirum eo tempore ex scripturæ sacre præscripto definienda) & iudicium intra portas tuas videris verba variari: surge & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus. Venesq; ad Sacerdotes Levitici generis, & ad iudicem (tanquam iudicem scilicet & defenforem sacerdotalis auctoritatis & sententiæ) qui fuerit illo tempore: quaresq; ab eis, qui indicabunt tibi iudicij veritatem. Et facies quodcumque dixerint, qui præsum loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius; sequerisq; sententiam illorum: nec declinabis ad dextram, nec ad sinistram.* Vbi expresse iudicialis auctoritas synagogæ, in causis ecclesiasticis, Sacerdotibus deferretur; iudicis tamē seu Principis secularis auctoritate tuenda & vindicanda, vt ibidem subditur; vbi simul etiam vnus præ cæteris summi Sacerdotis summa potestas iudicialia explicatur, vt dicitur dubio sequenti.

Similis est locus 2. paralipomenon 19. v. 8. vbi dicitur: *In Hierusalem quoq; constituit Iosaphat Levitas & Sacerdotes, & Principes familiarum ex Israel (tanquam consultores scilicet & Doctores) vt iudicium & causam Domini iudicarent habitatoribus eius. Præcepitq; eis dicens: Sic age in timore Domini fideliter, & corde perfecto. Omnem causam, qua venerit ad vos fratrum vestrorum, qui habitant in urbibus suis, inter cognationem & cognationem, ubicumq; quaestio est de lege, de mandato, de ceremonijs, de iustificationibus ostendite eis, vt non peccent in Dominum, & ne veniat ira super vos, & super fratres vestros: Sic ergo agentes non peccabitis.* Et mox additur: *Amarias autem Sacerdos & Pontifex vester, in his quæ ad Deum pertinent, præsidebit.*

Idem patet ex Malachiæ c. 2. v. 7. *Labia Sacerdotum custodient scientiam; & legem requirent ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum est. Quod etiam maiore vim habet collatum cum precedentibus v. 6. *Lex veritatis fuit in ore eius (Leui scilicet, siue Leuiticæ tribus) & iniquitas non est inuenta in labijs eius. In pace & æquitate ambulauit mecum, & multos auertit ab iniquitate.**

Denique huc spectat illud Christi Matthæi 23. v. 2. *Super cathedram Moysi sederunt scribæ & Pharisæi. Omnia ergo quacumque dixerint vobis, seruare & facite; secundum opera vero eorum nolite facere. Dicunt enim, & non faciunt.* De qua re pluribus disserui in Apologetico præfationis Colloquij Ratioponensis cap. 7. & in Apologetico relationis de eodem colloquio cap. 11. & 12.

Tertio idem probatur ex vsu & praxi totius Ecclesiæ veteris. Luculentissimum exemplum habemus Act. 15. vbi controuersia de obseruatione legalium, in generali Apostolorum Concilio definita ac decisa fuit, sublatâ omni aliter iudicandi potestate, cum dicerent vers. 28. *visum est Spiritui Sancto, & nobis. Quæ ratione etiam semper in Concilijs generalibus præcipuæ controuersia decisa fuerunt; &*

harc-

hæretici aliter sentientes damnati; ut in Concilio Nicæno I. Arius; in Concilio Constantinopolitano I. Macedonius; in Concilio Ephesino I. Nestorius; in Concilio Chalcedonensi Eutyches; in Concilio Constantinopolitano II. Origenista; in Concilio Constantinopolitano III. Monothelita; in Concilio Nicæno II. Iconomachi, &c. Ut proinde dubium minime esse possit, Concilium generale Episcoporum legitimum esse supremum fidei Iudicem.

37 Quarto accedit ratio. Quia suprema potestas Iudiciaria utique est penes Rectores & Præpositos Ecclesiæ: tales autem sunt Apostoli, eorumque legitimi Successores Episcopi & Prælati Ecclesiæ, ut ex dictis liquet, & totius simul antiquitatis vsu ac praxi sit contestatum. Quod si potestas regendi Ecclesiæ, quæ olim fuit penes Apostolos, iam est penes Principes sæculares, aut ipsam plebem, non penes Episcopos, velut Apostolorum Successores, necesse est, à Christo mutatum fuisse regimen Ecclesiæ. At ubi, quomodo, & quando hoc accidit? An Christus denuo de cœlis descendit, ut abrogato priore regimine, novum constitueret, novamque adeo Ecclesiæ (quam equidem mutato regimine, & ipsam mutari necesse est) denuo conderet? Sed hæc omnia recta ratio velut absurdissima commenta & deliria damnat & execratur. Plura dubio sequenti.

DVBIVM II.

An omnes Episcopi inter se, quoad potestatem regendi Ecclesiæ, sint pares; an potius tum inter ipsos Apostolos, unus ceteris potestate & auctoritate præstiterit Petrus; tum pari ratione, etiamnum in Ecclesia unus aliquis existat Petri Successor, ceteris omnibus Episcopis superior.

Ad S. Thomæ 2. 1. q. 1. a. 9. & 10.

38 **D**ocemus dubio præcedenti indefinite, supremam potestatem regendi Ecclesiæ, adeoque auctoritatem illam iudiciariam, cuius est definire cōtrouersias fidei, & olim fuisse penes Apostolos, & nunc esse penes Episcopos ac Præsules Ecclesiæ. Iam vero ulterius inquirendū sequitur num & Apostoli & Episcopi omnes quoad eam auctoritatem sint pares; an potius tum inter ipsos Apostolos ceteris auctoritate præstiterit Petrus; & nunc pariter aliquis in Ecclesia ceteris Episcopis Superior existat, eiusdem Petri Successor.

Et quidem sectarij huius temporis omnes, ut quam tutissimam sibi viam parent, ad primatum Romani Pontificis oppugnandū, omnia illa diligenter amoliri conantur, quæ ei quoquo modo

39 fauere possunt. Itaque cum primatus Romanæ sedis nō aliunde, quam ex primatu Petri comprobetur, negant ipsi, Petrum fuisse caput Apostolorum & Ecclesiæ, aut ceteris Apostolis superiorē. Ita docet Lutherus in lib. de potestate Papæ, Calvinus lib. 4. Instit. c. 6. & Magdeburgenses centuria 1. lib. 2. cap. 7. alijque Sectarij, è quibus tamen nonnulli Petro concedunt aliquem inter Apostolos primatum, seu præminentiam tum ætatis, tum vocationis, quasi Petrus fuerit primus ætate, primusque ad Apostolatū vocatus. In eodē errore fuerunt olim Wicleffus, Huss, & alij quidam hæretici. Catholica autem sententia in sequentibus assertionibus consistit.

40 **ASSERTIO I.** Fuit quidem Christus ipse, quādiu in terris agebat, supremum ac visibile totius Ecclesiæ Caput, in quo plenissime omnis auctoritas & potestas Ecclesiastica resideret: quin idem etiamnum in cœlis degens inuisibile Ecclesiæ caput & fundamentum, eadē auctoritate, excellentia & potestate perpetuo præditū perseverat. Ita sentiunt Theologi omnes cū S. Thoma 3. part. q. 8. speciatim Gregorius de Valentia to. 3. disp. 1. q. 1. pun. 7. §. 28. & tom. 4. disp. 1. q. 8. nec dissentiunt hodie Sectarij: nisi quod Marcus Antonius, male nuper ab Ecclesia Christi & vera fide deuius lib. 1. de Repub. Eccles. cap. 1. negavit, Christum ante Ascensionē fuisse Caput Ecclesiæ, aut per seipsum fundasse & ædificasse Ecclesiā; cum ea per Apostolos primum fuerit ædificata post CHRISTI Ascensionem.

41 Probatur assertio aperte ex scriptura, quæ Christo in terris existenti plenā auctoritatē regēdi Ecclesiā tribuit. Ut quādo ipse duodecim Apostolos ac septuaginta discipulos ministros delegit, & cū auctoritate ad prædicandū Euangeliū regni cœlorū dimisit. Matth. 10. Marci 3. & Luc. 6. 9. & 10. Item quando instituit noua Sacramenta, nouūq; Sacerdotiū & Sacrificiū, quando noua præcepta & Consilia Euangelica condidit & promulgauit.

42 Quo speciatim etiā pertinent illa Matthæi 28. v. 18. *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes &c.* Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consummationē sæculi. Ioannis 20. v. 21. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. &c.* Accipite Spiritū sanctū, quorū remisistis, &c. 1. Cor. 3. v. 11. *Fundamentū aliud nemo potest ponere, præter id quod positū est, quod est Christus IESVS.* Ephes. 1. v. 22. *Omnia subiecit sub pedibus eius: & ipsum dedit caput suum per omnē Ecclesiā, quæ est corpus ipsius, & plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimplet.* Eph. 2. v. 20. *Super ædificari super fundamentū Apostolorū & Prophetarū, ipso summo angulari lapide Christo IESU.* 1. Petri 2. v. 6. & Isaia 28. v. 16. *Ecce pono in Sion lapidem summū angularem, electū pretiosum: & qui crediderit in eum non confundetur.* Quæ quidē ad Christū etiamnū mortale vitā agentem spectare, patet ex verbis subsequētibus: *Lapis quem reprobauerunt ædificantes, nempe Iudæi Christū crucifigētes.* Hinc etiā Christus peculiari modo vocatur in scriptura Doctor, Præceptor, Legislato, Iudex, Medicus, Pastor, & Pontifex, ut pluribus videre est apud Valentiam loc. cit.

Ratio est manifesta. Nam cum Christus esset Deus & homo, in quo omnes thesauri sapiētia &